

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Szabadsághősök.

Elmondattott 1930 március 15-én a debreceni Nagytemplomban.

Dániel 6:10. Dániel pedig mikor megtudta, hogy megiratott az írás, beméne az ő házába, és az ő felső termének ablakai nyitva valának Jeruzsálem felé, és háromszor napjában térdeire esék, könyörge és dicséretet tőn az ő Istene előtt, amiként azelőtt cselekszik vala.

A szabadságnak évenként visszatérő nagy magyar ünnepén fényes árnyak raja suhan el a multbategintő lélek előtt. Képzeletünket benépesítik a magyar szabadság hősei. A nyolcvan év előtti neves és névtelen hőszokkal testvérlekként ölelkezve megjelennek a mi egymárosodó lelki szemünknek a még régebbi hősi nemzetségek is. A magyar nemzeti szabadság és öncélúság fogalmának és eszményének ezek a hősök adtak valódi tartalmat, lüktető életet, örök fényt. Ő nélkülök csak egy, ma már többé-kevésbé üressé vált történelmi ideát, vagy politikai jelszót ismételnénk ezen a napon. Ővelük, az ő társaságukban ünnepelve mindig megifjító, magasabb életerőket érzünk lelkünkbe áramlani.

A felolvasott ige szintén egy szabadsághőst mutat be s egyúttal arra is megtanít, mi volt az ő és minden más igazi szabadsághős életének és hatásának titka.

Dárius, a keleti kényúr parancsot ad ki, hogy ha valaki harminc napig őrajta kívül kérni merészel valamit, akár Istentől, akár embertől, vettessék az oroszlanok vermébe. Dániel próféta, a kényeztetett udvari bölcs és hatalmas helytartó, a király legelső bizalmasa, aki azonban az udvari fényben és a bálványok birodalmában is hű tudott maradni atyái Istenéhez, megértvén a parancsolatot, feleletül kinyitja szobája ablakát s a rabigában nyögő szent város felé fordulva, csak úgy elvégzi napjában háromszor az egy igaz Istent dicsőítő imádságát, mint ahogyan eladdig szokta volt. Hős hitvallásáért természetesen lakolnia kell; de az oroszlanok vermében mellé áll az az Isten, akinek ő az

előbb melléje állott — és csodálatos módon megszabadul.

Minden valódi szabadsághős életének és hatásának ez az Isten felé nyitott ablak a titka. Mert a szabadság végső forrása Isten és az Ő szent törvénye, a szabadsághős végső ereje pedig az Isten kezébe való megfogózás és az Isten ítélőszéke elé való felebbezés. Ahol ez a nyitott ablak hiányzik, ott a szabadság csak lázalom, amelyből végzetesen gyors a fölébredés az újraeledő önkény rideg valóságára — és ott csak kalandorok és desperádók vannak, de valódi szabadsághősök nincsenek.

Boeskey Istvánnak nyitva volt az ablaka. Pedig egykor kényeztetett udvari ember volt ő is, mint Dániel próféta: de felségesen egyszerű bibliai predestináció-hitéből meglátta azt az Istent, aki őt a magyarok Mózeséül rendelte és hívta el. Rákóczi Ferencnek is nyitva volt az ablaka. Pedig mérhetlen vagyónú és befolyású kiskirály volt ő is, mint Dániel próféta: ám a nyitott ablakon keresztül meghallotta népe jajját és ebből a jajszóból Isten parancsát értette ki. Kossuth Lajosnak is nyitva volt az ablaka. Pedig korának legnagyobb lángelméje volt ő is, mint Dániel próféta: de ő is csak ezen a nyitott ablakon keresztül tudta meglátni a magyar nemzet külső és belső teljes szabadságának Istenkéz-szötte látomását. És az az erő, amelyet ott a nyitott ablakban az élő Istentől kaptak, elég volt az egyiknek arra, hogy lemondva nagyúri kényelméről és nyugalmáról, kockázatos hadba, majd az áruló mérgének halottjaként korai sirba szálljon, — elég volt a másoknak arra, hogy a békésen élvező kis királyság helyett előbb a börtönlakónak, majd véres csaták hadvezérének, végül a koldus bűjdosónak és számkivetettnek sorsát válassza magának — és elég volt a harmadiknak arra, hogy lemondva tüneményes tehetségének önző egyéni érvényesítéséről, előbb szintén a börtönfalak között, majd egy rettenetes vérzivatar kellő közepében emberfölötti felelőségekkel a vállán s végül egy félszázados hontalanság keserű, sovány kenyerén híven megálljon az isteni parancs mellett, amelyet nyitott ablakában kapott.

A mi nemzetünk szabadsága valóban valami különösen drága dolog kell, hogy legyen az Úr Isten szemében, amiért annyiszor és olyan egyre fokozódó mértékben tetszik neki minket próbálni azzal, hogy tőlünk újra, meg újra elveszi azt. Századokon át hol egy, hol két világhatalmas kényúrtól kellett azt féltenuk; — legutóbb pedig Trianonban a világ minden győztes hatalmassága összefogott, hogy eltapossa. Trianonban is, akárcsak egykor a Dárius király udvarában, „megíratott az írás” és nekünk nem maradt más választásunk, mint vagy becsukni lelkünk ablakait, megtagadni egy igaz Istenünket és a világ hazug bálványai előtt borulni le, — vagy pedig a nyitott ablakban leborulva nézni állhatatosan eszményeink szent városa felé, még ha az oroszlanok barlangján keresztül vezet is az út oda.

A trianoni írás erejét és átkát csak imádkozni tudó, istenfélő magyarok törhetik meg: az egy igaz Istennek, a Jézus Krisztusban testté lett megváltó és szabadító királyi Úrnak jobbjai. A nyitott ablak emberei, akik onnan nemcsak az oroszlanok vermég látnak el, hanem azon túl az Isten trónusáig is. Ha a magyar lelkek ablakai bezárulnak s dacos és kétségbeesett makacssággal zárva maradnak, Trianon sorompói hiába hullanak le, a magyar lelkek rabok maradnak, örök rabok, mert magok verik magukat feloldhatatlan bilinesekbe. Ha pedig egyre több magyar lélek ablaka tárul föl az élő Isten felé, akkor még az oroszlanok vermén keresztül is biztos a szabadulásunk. Mert hogyha egyszer mi azonosítjuk magunkat az Isten ügyével, Isten is azonosítani fogja magát velünk.

Im, ablakaink tárva: jöjj, ó jöjj el mihozzánk, új magyar márciusban, népeknek örök Szabadítója!

KÖZÉLET

Helyreigazítás.

E lap folyó évi 9. számában „Beszámoló gyülekezeti belmissziói munkáról Apagyról” cím alatt egy névtelenül közreadott cikk jelent meg. E cikknek némely bántó és a valóságnak nem megfelelő kitételéhez az apagyi lelkészköri értekezletnek Nyiribronyban folyó hó negyedikén tartott gyűlése megbízásából az alábbiakban teszem meg a szükséges helyreigazítást.

Hogy a névtelen cikkíró az apagyi mai állapotokról és a mai belmissziói munkákról hogy és miket jelent, azok lelkészköri értekezletünket nem foglalkoztatják. Ki-ki végzi úgy, hogy Istennek saját lelkiismeretének és felülvizsgáló hatóságainak számot köteles róla adni. Azonban a beszámolónak azon része, amelyben megállapítatik: „Az apagyi egyház életében a belmissziói munka ezelőtt két évvel, BIRTHA JÓZSEF lelkész ideköltözésével kezdődött meg...”

„A katedrai funkció mellett más, mint szer-tartási tevékenység, nem fordult elő...”, a valósággal annyira ellenkezik és a középszabolcsi lelképásztori testületet és egy immár közülünk elköltözött kedves testvérünk személyét, valamint magát az apagyi egyházat is annyira megbántja, hogy szó nélkül e kitételek mellett nem haladhatunk el.

Az apagyi egyház általánosan tisztelt, becsült és egyháza, valamint paptársai emlékező szeretetében máig is hálásan emlegetett lelképásztora: Szabó Aladár tanácsbíró, tanügyi bizottsági és lelkészegyesületi elnök volt BIRTHA JÓZSEF előtt. Bámulatosan sokoldalú, melegszívű papiember, aki a belmissziói munkákban is példatadó volt, gyülekezetét a külső és belső építés által a virágzás magas fokára emelte. E lap olvasói közül is emlékeznek bizonyára arra, hogy Szabó Aladár e hasábokon is sokszor ismertette átfogó pásztorkodása fázisait, amikor is ez eredményes munka köztudomású volta is kétségtelen. Szabó Aladár csináltatta a templomi világitást is Apagyon, már maga ez a tény bizonyítja, hogy a belmissziói munkák „némely ágai” legalább is nem BIRTHA JÓZSEF által ordínáltattak ott. Különben is Szabó Aladár sokoldalú pásztori-belmissziói tevékenysége máig is annyira közismert, az ő mindenre kiterjedő figyelme és buzgó agilitása annyira köztudomású errefelé máig is, hogy mindezeknek még a bizonyítása is szükségtelen.

Mivel pedig — mint fentebb említettem — megboldogult Testvérünk középszabolcsi egyházmegyei tanügyi bizottsági elnökünk, tanácsbíránk és főként: *lelkészegyesületi elnökünk* s eme bizalmi megbízásain felül mindnyájunk lelkének megértő hű testvére és büszkesége: az apagyi szép, virágzó egyháznak és a vidék közéletének máig hálásan emlegetett nagy és eredményes munkásságú papja és vezére volt. lelkészértekezleti gyűlésünk megbízásából a hivatkozott kitételekben szeretett áldott testvérünk: Szabó Aladár jó és igaz bizonyosságokkal körülvevő emlékére csapódott semmibevevő lelkicsinylést és megbántást teljes tisztelettel ezenel elhárítom megbízó társaim és hiszem: egész középszabolcsi lelkésztestületünk nevében is.

Lelkészértekezletünk megbízásából
Ófehértó, 1930 március 7.

Pánczél Jenő.
lelképásztor.¹

¹ Szabó Aladár sok érdeme szerkesztőségünk előtt is jól ismert. A kifogásolt s névtelenül adott cikket, azonban olyan kézről kaptuk mely, mint azon helyen munkálkodó, elsősorban hivatott a tapasztalatokról számot adni. Nagyon sajnáljuk, hogy a cikk néhány tétele bántóan hangzott néhai Szabó Aladár tisztelői előtt, akiknek száma méltán igen nagy. Szerk.

Református községekben minden község-házán készülő okmányra árvabélyeget! Egy-két fillérekből hegyre várat így építhetünk.

ISKOLA

Pap-tanító-lévita.

Semmi sem új a nap alatt. Az a gondolat sem, hogy a lelkészek tanítói képesítésre kényserítettessenek...

*

Ötven esztendeje, hogy a címűl irt három fogalommal komolyan kezdtem foglalkozni. Akkor léptem a pedagógiai pályára.

Ennyi idő alatt próbáltam és átéltem vegyesen jót és rosszat. Mint diákot négy hosszú éven át készítettek elő a már akkor is *jenséges, szép, fontos* stb. megjelölésekkel diszített tanítói pályára. Akkor emelték háromról négyre a tanítóképzés idejét, mert az indoklás szerint is: a rengeteg elmélet mellett nem futotta az idő a gyakorlati kiképzésre. Ma meg már pláne öt év kell hozzá. És minél jobban fejlesztik és minél több esztendeig tart a tanítói kiképzés, nagyon természetes, hogy a végzett tanító annál igényesebb a társadalommal és a fenntartó pénztárakkal szemben.

És méltán! Mert ha valaki négy középiskola után öt-hat évig készül elemi iskolai tanítóságra, akkor meg is kívánhatja a tanulásra fordított idő kellő kamatoztatását. Anyagiilag is, szellemileg is. Ez ma egyik sincs meg. Schol. Sem a felekezeti, sem a községi, vagy állami iskolánál. Most nem ennek a kérdésnek a bolygatása a célom, ezért csak utalok a tanügyi lapok hirdetésményeire. Amíg a *fizetés törvényes* jövedelem mellett nyolc-tíz *kötelezett*, de *nem díjazott* mellékfoglalkozást háritanak a tanító nyakába, szó sem lehet a tanító kellő megbecsüléséről! Akit annyira ki mernek használni *ingyen* és akinek *fizetés törvényes* jelszóval kell egész életén beérnie, a társadalmi életben vezérkedni, saját gyermekeit — semmiből! — neveltetni, az ne merjen álmódolni az elismerés, megbecsülés semmilyen formájáról sem, mert a mai helyzet nem megbecsülés, hanem lebecsülés. Vele szemben évtizedek óta még *Krisztusban szolgatárs* is a legtöbbször ellenszenvvel és ha talán nem lesajnálkozással, nyílt lebecsüléssel, de általában igen bántóan viselkedik. Igaz, hogy ezt tíz éves felekezeti oktatóskodásom alatt személy szerint nem tapasztaltam, de láttam, tapasztaltam másnál, napról-napra.

Abban az időben is muszáj volt a lelkészt akadályoztatása esetén helyettesíteni. Hogy ez a gumi természetű meghatározás milyen tág kapu volt, azt pro- és contra mindnyájan tudjuk.

Egy időben — pár évtizede — meg akarták próbálni, hogy ugyan miképen alakulna a helyzet, ha a lelkészek tanítói képesítést

szereznének és így szakszerű jogossággal szólhatnának hozzá a tanító munkájához, sőt esetleg még szakszerűleg is helyettesítenék a tanítót. Elgondolásnak nem volt rossz, sőt egyenesen tetszetős volt ez a idea. Csak egy hibája volt: a zöld asztal mellett született! Meg is szűnt hamarosan, mert mindenki rájött, hogy a papiros — az oklevél — meg volt, de a hozzávaló szakértelem teljes mértékben hiányzott, ami egész természetes.¹ — Mégis csak más, ha valaki 3—4—5 esztendeig valami szakra — és csak arra — készül, mintha valaki — mintegy ráadásul — tessék-lássék vizsgát tesz.

Általánosan megállapított tény, hogy a tanítónál nem az a legfőbb követelmény, hogy személy szerint mennyi tudományos képzettsége van, hanem az, hogy azt, amit a tanulóknak el kell sajátítani, hogyan tudja és milyen sikerrel átplántálni a gyermekbe. *Ezt a tudományt kell a tanítónak megtanulnia. Ha az ismereteket átültetni nem tudja, nem jó tanító, ha egyénileg egyetemi tanári képessége van is és tudása csimborasszói. Ezért kell a teljes — lehetséges a teljes? — tanítói képzésre öt év, sőt mostanában erősen emlegetik a hat esztendőt.*

Most értünk el az újabban ismét felmerült tervhez, amely szerint a lelkész szerezze meg a tanítói képesítést!

Semmisem új a nap alatt! ez sem az. Már volt ilyen. Meg is bukott, mert nem kivihető. A két állást nem lehet egy kalap alá hozni! ha erőszakolják, tönkre megy mind a kettő. Annyira más ez is, az is, hogy bár mindkettő *tanító* (Jézus is az volt), a mai körülmények között nem bízható egy emberre a két cél felé törekvés, úgy, hogy mindkettő a legteljesebb siker reményében munkálkodhassék.

A tanító a teljes tudatlanságot hivatott elűzni, ezért nehéz a hivatása, a lelkész teendője — rendes munkáján túl — a hivatott tudományos készültségű, ravaszul furfangos ellenfeleinkkel hadakozni és tudományos érvekkel őket legyűrni, ez meg ezért igen nehéz. Ehhez is, ahhoz is egész ember, teljes észbeli felkészültség kell. *Ezért* indokolt és szükséges a teológiát fejleszteni. Hiszen a bennünket támadó ellenfeleink állandóan válogatják a jók közül a legjobbjaikat, hogy ellenünk minél harc képzetesebb sereget állíthassanak! Igaz, náluk könnyebben megy, mert tömegüknél fogva — emberi számítás szerint — könnyebben találhatnak megfelelő embert minden posztóra, de meg anyagi erejüknel fogva is könnyebb az ő helyzetük.

Ilyen körülmények között nem szabad a lelkészt tanítónak *degradálni*. Ezt a megállapítást a köztudat, az élet produkálja,

¹ Mi nem találjuk természetesnek és az egészséges rendelkezés visszaállítását helyesljük. Szerk.

ez — sajnos — így van, kár cáfolására szót vesztegetni. Nemhogy közönséges elemi iskolai tanítóságot (is) vállalna, aki papi pályára készült, de még a vallástanító lelkészségtől is iparkodnak menekülni: eklézsia a végcél. Ez is így van. És igazuk van!...¹

Minthogy pedig sok kis eklézsiaink a lélekszám és az iskolakötelesek létszámcsökkenése miatt mindenestől elpusztulásnak van kitéve: ezek megmentésére valami más megoldást kell találni.

Van is egy ajánlatom. Látszólag ellentmondás lesz az eddig elmondottakkal. De nem az mert más alapra helyezkedem.

Régen divatban volt a *lévitaság* intézménye. Ezt kellene megfelelő formában újból életre kelteni! A teológiákon ugyanis ma is képeznek (?) tanítói (női) oklevéllel bíró tanítókat hivatásos hitoktatókká. Ezt a kiképzést lehetne úgy elintézni, hogy a most veszendő helyeken lévitákat alkalmaznánk, felruházván őket (esetleg felügyelet mellett) a sakramentumok kiszolgáltatási jogával.

Világos, hogyha bírnánk, vagy másképpen kivihető lenne, a végeken is sokkal jobb lenne külön leszűkés és külön tanító. De ha a helyzet kényszerít: elő kell vennünk a régi formát. Hogy ez visszaesés lenne? Lehet! De az bizonyos, hogy ezzel az intézkedéssel megtarthatjuk ami most még mienk, amúgy meg elpusztulnak azok az egyházaink, mert akik csak a papi pályára készült, az igen csekély anyagiak miatt (hiszen családos emberek!) nem megy. Ebben is igazuk van!...

A *lévita elsősorban tanító*: kapja a tanítói fizetést mint oktató; a papi teendőket is ellátja, tehát kaphatja azt az egyetmást, ami olyan kis helytől futja. Jövőjüket a tanítói nyugdíj biztosítaná.

Hogy ez a megoldás nem tökéletes? Hogy megint két hivatalt töltet be egy személlyel? Igaz! Hanem, mert *más mód ma nincs*, meg kell elégedni ezzel, annyival is inkább, mert hiszen a felekezeti tanító *ma is levékeny részese* egyházi életünknek, nemcsak mint kántor, hanem mint a lelkész helyettesítője is. És ha a tanító lelkiismeretesen végzi különösen a tanítói és hitoktatói munkáját: megvan a remény a kívánatos, a szebb jövőre!

Ajánlom megvalósításra ezt az eszmét.² Nem esztendő tanácskozás kell, hanem gyors intézkedés, a veszedelem nagy!

Horváth E. János.

¹ Ezt a téves köztudatot — ha van — ki kell irtani. A mi szemünkben Baksay Sándor Mátéja a jó pap ideálja. Szerk.

² Ez az eszme erősen foglalkoztatja már a Konventet és az egyetemes tanügyi bizottságot. Szerk.

Református lelkészek, tanárok, tanítók!
Nines napi egy filléreték sem árváitok részére?!
Ha pl. egy cigarettával kevesebbet szívnátok?...

HÍRADÁS

Az egyházkerületi főgondnok választás eredménye.

Az egyházkerületi szavazatbontó-bizottság március 12-én délelőtt bontotta fel az egyházkerületi főgondnoki méltóságra beérkezett szavazatokat.

Ezzel együtt szavaztak az egyházközségek egy zsinati lelkészi rendes képviselőre és egy egyházkerületi tanárképviseelőre is.

A szavazatbontó-küldöttségnek ez alkalommal nagyon könnyű feladata volt. A beérkezett szavazatok nemcsak rendben voltak kiállítva, hanem nagy összhangot mutattak tartalmukat illetően is. Hogy a tanárképviseelőválasztás nem kelt nagyobb emóciót, az egészen természetes, hiszen a szavazatot adó presbiteriumok a legtöbb esetben azt sem tudják, hogy kik azok a tanárok, akik közül választani kell. A zsinati rendes tagságnál is immár szinte beidegződött az emberekbe, hogy az esperest meg kell választani zsinati képviselőül is. Az egyházkerületi főgondnokság azonban olyan magas méltóság a mi egyházi életünkben, hogy annak ki által betöltése méltán vonja maga felé a legnagyobb fokú érdeklődést.

Degenfeld Imre gróf halála után ez az érdeklődés akkora volt, hogy csak másodszeri szavazással választották meg Vályi Jánost, mert az első szavazás senkinek sem hozott abszolút többséget. Vályi János után is gróf Degenfeld Józsefet nagy többséggel ugyan, de számottevő ellenzékkel szemben választották meg s rajta kívül hárman is kaptak szavazatokat.

Az, hogy most, éppen úgy, mint a közvetlen előző főgondnokválasztás alkalmával, a szavazatok olyan nagy egyértelműséggel adtak, a magyarázata egyrészt bizonyára az, hogy az egyházkerületi főgondnokság hováinkább megszűnik az országos közéletben vezérszerepadásra alkalmas lenni és sokkal inkább csendes munkát, mint fényes reprezentációt kíván; másrészt meg az, hogy az egyházkerület vezetősége mint a legutóbbi alkalommal Horthy István személyében, úgy most a gróf Degenfeld Pál személyében megtalálta azt a férfit, akit az egyházi közvélemény legalkalmasabbnak és legméltóbbnak tart erre a díszes tisztségre.

A szavazatbontó-bizottság megállapította, hogy összesen 527 szavazat érkezett be. E szavazatokból

az egyházkerületi főgondnokságra gróf Degenfeld Pál 525,

a zsinati képviselőre Főriss Lajos esperes 524,

a tanárképviseelőre Vaday Ferenc 526 szavazatot kapott.

A megválasztott egyházkerületi főgondnokot a jövő héten küldöttség fogja felkérni a választás elfogadására.

Isten minden áldását kívánjuk a megválasztottakra, köztük elsősorban egyházkerületünk új vezérére, akinek működése bizonyára éppen olyan eredményekben gazdag lesz, mint volt nagyatyjái és nagybátyjái. A Degenfeld név mindenestre a leggazdagabb reményekre jogosít.

Főgondnokválasztás Debrecenben.

Március 10-én történt meg a debreceni egyházközség majdnem egy év óta üresen levő főgondnoki székének betöltése. Bár előre látható volt a választás eredménye, mégis általános érdeklődést okozott a nevezetes aktus amiatt, hogy vajjon formailag is egyhangú lesz a választás, vagy csakugyan megzavarják annak ünneplését szavazáskérésrel, mintahogyan azt napok óta rebesgették.

A nagytemplomot zsúfolásig megtöltötték a választók. Révész Imre imádsága és bibliaolvasása után Baltazar Dezső püspök intézett beszédet a közönséghez, majd Juhász Nagy Sándor, a presbiterium jegyzője olvasta fel a vonatkozó törvényszakaszokat. A hangulat nyilvánvalóan az egyhangú választás mellett volt. Az elnökség kérdésére, hogy szavazást kérnek-e, a presbiterium egyik tagja és két más egyháztag jelentkezett szavazáskérésre. Miután felvilágosították, hogy a szavazást kérőknek személyesen jelen kell lenni és választójoggal kell bírni, ismét jelentkezett egy presbiter és néhány más egyháztag, úgy hogy a kívánt tizcs szám kivált. Ennek folytán a szavazás elrendeltetett. Emiatt sokan zohoráltak is a templomból kijövet és pártpolitikai okokat emlegettek, amelyek a templomba nem illenek.

A templom előtt röpcédulákat osztogattak, melynek tartalma az, hogy a röpcédulán nyilatkozók helytelenítik az egyház szolgálatában hosszú időn át érdemeket szerzett férfiu mellőzését és hogy helytelenítik az egyház tagjainak tetszése szerint betöltendő állás miként betöltését illetően más tényezők részéről történt nyilatkozattételt. A röpvnek ez a tétele arra céloz, hogy az egyházrészi tanácsok és a presbiterium is értekezleten foglalkoztak a főgondnoki állás miként betöltésének ügyével és Vásáry István megválasztása mellett nyilatkoztak.

A szavazás tiz helyen folyt egyszerre, fél-tiztől délután négy óráig. Egy-egy körzetben átlag háromszázan szavaztak. Többen azért nem, mert csakhamar nyilvánvaló lett, hogy a szavazáskérők nem állítottak jelöltet, sőt a kétségtelenül kilátástalan megmozdulást maguk is megbánva, félreálltak.

Igy csak azok vettek részt a szavazásban, akiknek nagyon is szíven feküdt a közbecsülésben álló és általánosan szeretett polgármesternek főgondnokká megválasztása. Mondhatjuk, hogy az egyháznak tekintélyben, a közterhek hordozásában, vallásos buzgóságban egyaránt a legelőkelőbb része.

Összesen 2988 szavazatot adtak le, amiből 2984-et dr. Vásáry Istvánra, míg négyet, inkább tréfálkozó kedvben, olyan három egyénre, akiknek főgondnokságára egyáltalán senki sem gondolt.

A választás eredménye mindenfelé általános örömet keltett, legfeljebb azoknak a csekélyszámú elégedetleneknek a körében nem, akik a szavazás kérésével templomhoz nem illő tréfát csináltak. A napilapok közlése szerint a szavazás kérésében az egyház egyik igen előkelő tisztséget betöltő tagjának is része lett volna. Nagyon csodálkozunk, ha ez igaz volna.

A legszebb reményekkel üdvözöljük dr. Vásáry Istvánt díszes tisztségében abban a biztos tudatban, hogy erre a nagyjelentőségű állásra, amely kollégiumi gondnoki minőségében valóban országos jelentőségű, nála méltóbbat nem lehetett volna találni.

A tudósításhoz nekem is van egy szerény megjegyzésem. Pár évvel ezelőtt a lelkesválasztási törvényjavaslat készítésénél az volt a javaslatom, hogy szavazást kérni csak a választók tíz százalékanak lehessen. Akkor ez a javaslatom reakciónak bélyegeztetett. Igaz, hogy a zsinat azóta, ha módosítva is, elfogadta. De hogy mennyire szerencsétlen mostani egyházi törvényünknek az a rendelkezése, mely szerint tíz ember elrendeltetheti a szavazást a legnagyobb egyházközségben úgy, mint a legkisebben, azt ezen alkalommal nagyon csattanósan lehetett tapasztalni. Hiszen alig lehetett a tíz embert összegyűjteni, egy negyedóra is beletelt, míg együtt lettek. És íme ezen tíz ember kedvéért, akiknek igazán nem volt semmi támasztékjuk, még jelöltjük sem, tíz bizottságnak kellett reggeltől estéig az időt tölteni és háromezer embernek kellett a szavazóhelyiségek körül várdogálni. Node: így van jól, ez a demokrácia és ez a jogtisztelet.

K. B.

HALOTTAINK

Egyházkerületünk megemlékezése

Lévay Mihály bihar-érmelléki egyházmegye esperesének sirjánál 1930 március 6-án.

Tartotta: Dr. Lencz Géza egyhker. tanácsbíró.

Gyászoló felek, gyászoló gyülekezet! Püspök urunk távollétében s az ő képviseltetésére vonatkozólag kifejezett óhaja folytán nekem jutott a feladat, hogy Lévay Mihály esperes sirja felett a tiszántúli református egyházkerület elismerésének gyászlobogóját meghajtsam. — Sajátságos tipikája az Isten országa ügyét vezető Gondviselésnek, hogy kiknek első gimnáziumi osztályát, mint kezdő fiatal ember, emez itt nyugvó drága emlékü tanárunk vezette be a latin nyelv elemeibe s mely osztálynak örökre lelki ereje maradt, hogy ő s utána Sulyok

István, Révész Kálmán közvetítették számára az első lelki hatásokat, a földi élet eme határpontjánál azok közül egy adózhat legmagasabb autonóm testületünk, egyházkerületünk részéről méltó elismeréssel iránta.

Azonban dacára az általam mélyen érzett veszteségnek, nem kívánok tisztemmel hangos sirám, jajjongó panasz szavaival eleget tenni; sőt azt sem helyeslem, hogy a temetőt a halottak országának, síri árnyak lakóhelyének, örök nyugalom honának, a sirbatételt a végbücsű pillanatának, örök homálybamerülésnek nevezék. A halottaknak nincsen országuk. Jézus mondotta, hogy Isten nem holtaknak, hanem élőknek Istene s Őbenne mindenek élnek. Isten országának a munkásai vagyunk itt a földön s a temető Isten égi országának a kapuja, mely „megnyitva vagyom”, ahova a Krisztus szüntelenül hívogat. Igazán itt találkozik, fonódik össze a véges a végtelennel, az idő az örökkévalósággal.

Elköltözött barátunk! Te, mint hű és igaz szolga, sáfárkodtál Isten földi országa számára a reád bízott talentumokkal; te a Lélek ereje által megtartottál egy gyülekezetet s vállaltad egy megcsonkított egyházmegye rendezését a magyarság titáni erők elleni küzdelmei közben, magyar református Sionunk lealázott állapotában; te hű nőddel ihletett vezetője voltál a küzdő anyaszentegyház jövődö harcosainak gyermekeidben és gyülekezetekben: mindezek kifejezésre juttatása körvonalazza egyházkerületünknek az egykori tanítvány által tolmácsolt elismerő érzelmét. Hogy többre bizassál Isten örökkévaló, diadalmas országában, melynek mi itt csak visszfényét, árnyékát láthatjuk, azért hangzott el hozzád Krisztusnak elhívó szözata.

Én nem tudom, hogy miért búcsúztatják a halottakat a közönséges szólammal: legyen álmód szép, vagy itt alussza örök álmát. — A halottak nem álmodnak, hanem Isten Lelke által élnek. Elköltözött barátunk! Lelked, mely valamikor a debreceni kollégium emlőin nyerte a Lélek első ihletét, nem fogja övéit, gyülekezetét árvául hagyni. Lévy Mihály emlékezte az örök kegyelem közvetítője marad e gyülekezet számára továbbra is.

Mi pedig adjunk hálát az Örökkévalónak, hogy a földi véges, múltot teszi az Ő kijelentése eszközzé; adjunk hálát, hogy az elköltözöttben időileg egy ilyen eszköztől kell búcsúznunk. Búcsúszavunk azonban csak kölcsönös lehet: Isten veled! Isten velünk!

KÜLÖNFÉLÉK

A tiszánineni református egyházkerület közgyűlését június hó 20—30. napjai között fogja megtartani.

Március 15-ét, 82. évfordulója alkalmával osztatlanul üli Debrecen társadalma. Reggel 8

órákor alkalmi istentisztelet volt minden templomban. A Nagytemplomban 9 órákor tartott ünnepi istentiszteleten az Igét dr. Révész Imre lelkipásztor hirdette. Az ünnepi istentiszteleten résztvettek a város, katonaság, hatóságok és testületek képviselői. Az ifjúság ez alkalommal is lelkesen emlékezett meg a szabadság nagy napjáról. Ünnepeket tartottak a közép- és elemi iskoláink egyaránt, ünnepeket rendeztek az egyetemi bajtársi egyesületek és az egyetemi kör is. Emlékezzünk mi is a magyar szabadság nagy napjára. Lélekben rójuk le kegyeletünket nemzetünk halhatatlan hősei előtt és alázatosan kérjük a mindenható Istent, hogy hozza el szegény, megcsonkított hazánkra is minél előbb a magyar feltámadás, a magyar szabadság esengve várt nagy napját.

Kálvin-plakett. A Debreceni Kálvinisták Templomegyesülete díszes kivitelű plakettet készíttetett, amelyet most hoz forgalomba 5 pengős árban. A szoboralakú plakett a legszebben felékesített háznak is díszé éppen úgy, mint a legegyszerűbbnek. A plakett svájci eredetű minta után készült s a maga hűségével ábrázolja a nagy reformátort. A befolyó jövedelem a Kálvinház alapja javára megy.

A debreceni képzősök a nyírábrányi egyházért. A nyírábrányi leányegyház lévitatanító nélkül maradt. A református gyermekek jelenleg a görögkatolikus iskolába járnak. Néhány héttel ezelőtt a nyírábrányiak bejöttek a tanítóképzőintézeti igazgatóhoz, hogy amíg tanítót kapnak, minden vasárnap küldjön ki nekik egy tanítójelöltet, aki templomokban az éneklést vezetné és az istentiszteletet elvégezné. A negyed évesek önként vállalkoztak arra, hogy felváltva, minden díjazás nélkül vasárnaponként június végéig kimennek Nyírábrányban s elvégzik az isteni tiszteletet. Már eddig öt negyedéves tanítójelölt volt kint. Dicséretre nem szorul a nemes ifjak cselekedete.

A Kálvinisták Templomegyesületének Hitvédelmi Szakosztálya március hó 7-én, a kollégiumban, délután 6 órai kezdettel összejövetelt rendezett. Előadást Magyar Bertalan segédlelkész tartott: Egyhitű házasság címmel.

A Szegedi Református Énekkar március 15-én este 9 órákor a Kass-szálló nagytermében rendezte meg V. alapítási hangversenyét.

A mezőtúri szeretetszövetség március 2-án, este 6 órákor a református gimnázium tornatermében szeretetvendégséget rendezett, melyen Csikesz Sándor egyetemi tanár tartott előadást.

A nagybányai református ifjak is megkezdtek a bibliaköri munkát: Keresztyén Ifjúsági Egyesületet alakítottak.

A világosi református fiókegyház hívei — mindössze 100 a lélekszám — öt évi fáradságos munkálkodás eredményeként 700 pengős költséggel szép kivitelű és kellemes hangú harmóniumot szereztek az egyházi éneklés emelésére.

Bihardiószegen leánybibliakör alakult, igen szép érdeklődés mellett.

Medgyesen az unitáriusok nőt választottak egyházközségi gondnoknak.

Adomány a pápai főiskolai könyvtárnak. Özv. id. Rébék Lászlóné nemrég elhunyt fia, Rébék László, volt dégi lelkész, kívánságát teljesítve, a főiskolai könyvtárnak küldte el fia könyveit, mintegy 110 darabot. A könyvek jórésze a XIX. századból valók, de vannak közöttük XVIII. századbéliek is.

A kiskunhalasi gyülekezet a házi istentiszteletek meghonosításán dolgozik. Az előre értesített családoknál a hívek nagy számmal gyűlnek össze. Bizonyára a kiskunhalasi gyülekezetben is szép eredménnyel fog járni a házi istentiszteletek tartása.

A népjóléti miniszterium elhatározta, hogy az egész országra kiterjedő szegény-katasztert készítet, hogy így nyilván tarthassák a munkás és keresetképtelen szegényeket.

Kolozsvár területe negyven év alatt négy-szeresére nőtt. A mai Kolozsvár 3200 katasztrális hold területen fekszik.

A kántori fizetések és terményjárandóságok tárgyában a különböző felekezetek kántortanítói gyűlést tartottak s a hozott határozat értelmében memorandummal fordultak a Kormányzó úrhoz.

A hajdúszoboszlói leányegyesület szélesebb körben veszi fel a munkát.

Megszállt területek ifjai a magyar földért. A SDG. balatonszárszói üdülő-telepe területét növelni akarja. Egy öl föld ára 8 P. Ötszáz református magyar emberre van szükségünk. Már is sokan jelentkeznek. A megszállt terüetről is akadtak diákok, akik a református diákság balatoni szabadság földjéhez egy-egy darabot vettek. Hol vannak a többiek?

A szlovenszkői magyar református énekeskönyv második kiadása kerül forgalomba.

A temesvári református egyház Ifjúsági Egyesületének öt bibliaköre működik.

Háromszáz diáklány tanulmányozza Isten Igéjét hétről-hétre Budapesten a Soli Deo Gloria 14 középiskolás bibliakörében. E munkát Mikes Magda középiskolás leánytitkár végzi.

Tanulmányút a Luther-városokba. A Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Szövetsége ez év júliusában 10 napos tanulmányutat rendez az evangélikus keresztyénség ez évi jubileumával kapcsolatban a Luther-városokba. A tanulmányút időpontja július 12—22. A tanulmányúton nemcsak férfiak, hanem nők is részt vehetnek. Költségeit később közlik. Azonban e tanulmányút jóval olcsóbb lesz az idegenforgalmi szervek által rendezett tanulmányutaknál. — Előzetes jelentkezéseket már most elfogad a Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Szövetsége Budapest, IX., Üllői-út 29. I. emelet.

A nagytótfalui gyülekezet egyhangú lelkesedéssel Derzsi Endre budapesti segédlelkész hívta meg lelkészének.

A Kecskeméti Szeretetház, leányárvaház építési tervei elkészültek. Az építkezés való-

színűleg április közepén megindul. A szeretetház igazgatónöje Mándoky Erzsébet okleveles tanítónő, aki jelenleg a Magyar Keresztyén Leányegyesületek Szövetségének országos titkára.

A bárándi református „Leányegyesület” március 1-én a Kormányzó úr őfőméltóságának 10 éves évfordulóját megünnepelte. Megnyitóbeszédet mondott Szabó József református lelkész, leányegyesületi elnök. Megemlékezett a Kormányzó úrról Fodor Juliánna tanító. Kormány Sándor állomásfőnök szavalta „A fogoly lengyel” című költeményt. Papp Erzsébet, Dienes Ágnes, Juhos Margit, Kiss Emma, Szilágyi Margit, Matkó Margit és ifj. Vekerdi András lelkes ének- és szavalatszámakkal méltán érdemelték meg a nagyszámú közönség tetszésnyilvánítását. A jól sikerült ünnepélyt Fodor Juliánna és Oláh Lujza tanítók, a „Leányegyesület” vezetői rendezték.

Megjelent a Bibliai Lexikon hatodik füzeté. A Czeglédy Sándor, Hamar István és dr. Kállay Kálmán szerkesztésében megindult nagyjelentőségű munka hatodik füzeté is elhagyta a sajtót s szétküldetett az előjegyzőknek. A kiadó Sylvester Rt. (Budapest, VI., Hermina-út 37.) ezúton is közli, hogy a műre 40 pengős kedvezményes előjegyzést még elfogad. Az előjegyzési ár 10 havi részletben fizethető. Az első részlet s a portóköltséget a kiadó az eddig megjelent füzetek megküldésével utánvételezi az új előjegyzőknek.

Szerkesztői üzenetek.

K. L. Dévaványa. Örömmel vettük tudomásul, hogy Batta Zoltán ifjú atyánkfia nagy hűséggel végezte ott szolgálatát s mindenki szeretetét megnyerte. Igen szomorú volna azonban, ha olyan kevés hű és érdemes segédlelkész volna, hogy mindegyiknek munkásságáról külön cikkben meglehessen emlékezni. A jó cselekedet magában hordja jutalmát.

TARTALOM: Szabadsághősök. — Közélet: Pánczél Jenő: Helyreigazítás. — Iskola: Horváth E. János: Pap-tanító-lévita. — Híradás: Az egyházkerületi főgondnokválasztás eredménye. — K. B.: Főgondnokválasztás Debrecenben. — Halottaink: Dr. Lencz Géza: Egyházkerületünk megemlékezése Lévay Mihály esperes sirjánál. — Különlék. — Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a laptulajdonos:

Dr. KUN BÉLA.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*
Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, dísznőrlő-kécek, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15—48.

Hazánk legrégebb és legnagyobb
harangöntődjéje

ALAPÍTVÁ 1816-BAN.

SELTENHOFER FRIGYES FIAI

m. kir. udvari szállítók

SOPRON.

Harangokat

öntenek a legfinomabb harang-
öntőzetből minden hangnemben
és legszebb kivitelben.

Legmagasabb bel- és külföldi kitüntetések bizonyít-
ják harangjaink kiváló minőségét.

1900. évi párizsi világkiállításon nagy aranyérem stb.,
stb., majd legújabbán a soproni, celldömölki,
székesfehérvári, kapuvári, szombathelyi és
kaposvári országos kiállításon nagy arany-
éremmel kitüntetve.

Szállítunk előnyös fizetési feltételek mellett,
az egyházak teljes megelégedésére.

Költségvetések és kiszállások ingyen és díjmentesen.
Összes szállított gyártmányainkról elismerőleveleket tudunk felmutatni.

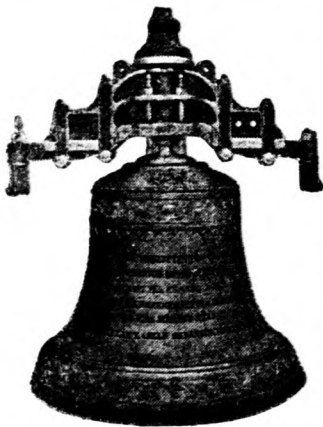
Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz.

A törökszentmiklósi
református egyház részére
készült 1770 kgr.-mos harang.

Az 1900. évi párizsi világ-
kiállításon díszoklevéllel,
1921. és 1923. évi vasipari
kiállításon aranyéremmel,
az 1925. és 1926. évi kézmű-
ipari tárlaton kormánydísz-
oklevéllel, 1927. és 1928. évi
budapesti, székesfehérvári,
szentesi és szombathelyi
kiállításokon nagy arany-
éremmel kitüntetve.

Költségvetéssel díjmentesen
szolgál.

Előnyös fizetési feltételek.
Számos egyházi elismerőlevél

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli Református Egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1930—747.

Harmincezer
példányban

forog a reformátusok kezén,
tehát a gyakorlat igazolja,
hogy a legjobban bevált
munka

Az én vallásom

című könyveeske, amelyikből
most jelent meg a könyv-
piacon a

negyedik tízezer.

Tartalmazza imádságokon kí-
vül a református hittant,
erkölestant, egyháztörténel-
met és a magyar református
egyház legújabb statisztikai
adatait. —

Évek óta

sok egyház adja összes
konfirmandusainak
emlékül

hitőkben való szilárdítás végett.

Aranynyomású díszes kötésben
darabja 66 fillér.

Kapható a

„MÉLIUSZ”

könyvkereskedésben

DEBRECEN, FERENC JÓZSEF ÚT 26.

Telefonszám: 270.